

Uşaqların sevdiyi şeylər deyəndə ağlımiza ilk gələn cizgi filmləri olur. Hamımız bilirik ki, hər yaş qrupu üçün əyləncə dolu müxtəlif cizgi filmləri var. Bəs cizgi filmlərinin uşaqların inkişafında hansı rol oynaya biləcəyini heç düşünmüsünüz mü? SiA mövzu ilə bağlı araşdırma aparıb.

Övladlarının cizgi filmlərinə baxmağı çox sevdiyini dərk edən valideynlərin uşaqlarının inkişafını dəstəkləmək üçün izləməli olduğunu cizgi filmləri ilə maraqlanması olduqca normaldır. Bununla belə, yüzlərlə cizgi filmi arasında düzgün seçim etmek, maarifləndirici cizgi filmlərinin hansı xüsusiyyətlərə malik olduğunu ve onların uşaqlara necə təsir edə biləcəyini araşdırmaq lazımdır.

Öyrədici cizgi filmləri uşağıın inkişafına necə təsir edir?

Fiziki inkişafa təsirləri

Cizgi filmlərinin uşağıın fiziki inkişafına təsir göstərə biləcəyi fikrinin qəriba səslənə biləcəyini də bilirik. Əlbəttə ki, cizgi filmlərinə baxmaq və ya ümumiyyətlə her hansı vizual medianı istehlak etmək motor bacarıqları kimi xüsusiyyətləri birbaşa inkişaf etdirə

Uşaqlar hansı cizgi filmlərini izləməlidir?

bilməz. Ancaq unutmamalıq ki, maarifləndirici cizgi filmlərinin fiziki inkişafına təsiri dolaylı yolla baş verə bilər!

Məsələn, uşağıınızın çox bəyəndiyi cizgi filmi qəhrəmanının idmançı olduğunu təsəvvür edin. Belə olan halda valideynlər üçün xarakter nümunəsi göstərməklə uşağı idmana həvəsləndirmək kifayət qədər sadə olardı! Uşaq hətta baxdığı personajları təqlid etməyə və öz istəyi ilə fiziki fəaliyyətlə məşğul olmağa cəhd edə bilər. Təbii ki, uşaqları fiziki fəaliyyətə həvəsləndirən maarifləndirici cizgi filmləri axtarısınızsa, idman mövzulu cizgi filmlərinə müraciət etməli olacaqsınız. Məsələn, Yapon cizgi filmi olan Kapitan Tsubasa uşaqların izləməli olduğu cizgi filmləri arasında xüsusi yer tutur!

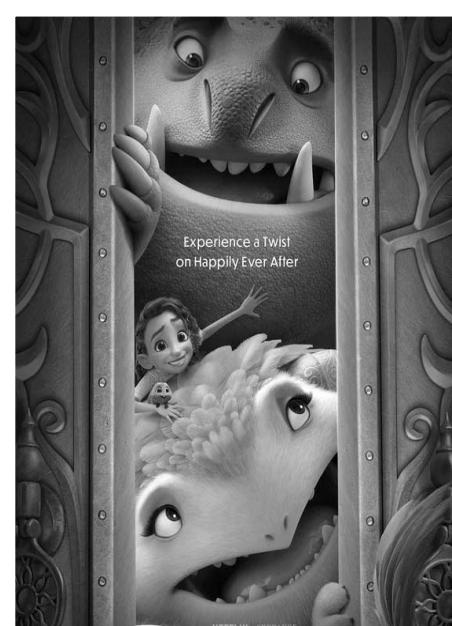
Koqnitiv inkişafə təsirləri

Fiziki inkişafla müqayisədə maarifləndi-

rici cizgi filmlərinin uşağıın koqnitiv inkişafına təsir etməsi daha asandır. Xüsusilə azyaşlı uşaqlara yönəlmış cizgi filmlərində bu vəziyyəti asanlıqla müşahidə edə bilərik. Bəzən uşaqlarla birbaşa danışan və onlara rəqəmlər, formalar, hərflər və rənglər kimi elementləri öyrətmək məqsədi daşıyan maarifləndirici cizgi filmləri var. Cizgi filmlərinə baxarkən əylənmək və təlimatlara əməl etməklə ekranда göstərilənləri öyrənmək uşaqın idrakinin inkişafına müsbət təsir edəcək.

Bundan əlavə, yaradıcı ssenarili maarif-

ləndirici cizgi filmlərinə baxmaq da uşaqların idrak inkişafına müsbət təsir göstərə bi-

lər. Bu tip cizgi filmləri uşaqda maraqla oynamada, onun yaradıcılığını artıracaq, detallara diqqət yetirme qabiliyyətini gücləndirecek.

Emosional inkişafə təsiri

Maarifləndirici cizgi filmlərinin uşaqlara təsir edə biləcəyi başqa bir sahə sosial və emosional inkişafdır. Bu, ilk baxışda eks-intuitiv görünə bilər, çünki bir çox valideynlər evdə oturub cizgi filmlərinə baxmağın uşaqların sosiallaşmasına mane olduğunu düşünlər.

Öslində maarifləndirici cizgi filmləri uşaq üçün əvəzedilməz əyləncə mənbəyi olmaqla yanaşı, çox vaxt hekayələrindəki əsas fikirlər vasitəsilə mühüm dərslər öyrətmək məqsədi daşıyır. Məsələn, dünyaca məşhur Disney cizgi filmləri bunu edən maarifləndirici cizgi filmlərinə yaxşı nümunə ola bilər. Belə cizgi filmlərində personajlar müxtəlif sosial mühitlərdə qarşılaşıqları problemləri uşaqlara nümunə olacaq şəkildə hell edirlər.

Bundan əlavə, deye bilerik ki, bəzi maarifləndirici cizgi filmləri uşaqların emosional nezareti gücləndirməye kömək edəcək. Məsələn, başqa bir məşhur cizgi filmi, Inside Out, uşaqlara öz duyğularını tanımağa kömək edə biləcək maarifləndirici cizgi filmlərindən biridir. Ailə olaraq belə cizgi filmlərinə baxaraq əylənə və uşaqınızı emosional inkişafına dəstək ola bilərsiniz!

Əvvəli Səh. 10

Kommunikativ inkişafa təsir göstərir

Nəhayət, maarifləndirici cizgi filmlərinin uşaqların ünsiyyət bacarıqlarına verə biləcəyi töhfələrdən danışaq. Əvvəlki kateqoriyada olduğu kimi bu nöqtədə də valideynlər cizgi filmlərinə baxarkən heç kimlə danışmadıqları üçün uşaqlarının ünsiyyət inkişafına mənfi təsir göstərəcəyini düşünə bilərlər. Amma təbii ki, maarifləndirici cizgi filmlərinin bu sahədə töhfələri var ki, biz bunu həyata keçirməliyik.

Cizgi filmlərinin uşaqlar üçün bəlkə də ən ünsiyyətci faydası dil bacarıqlarıdır. Maarifləndirici cizgi filmləri dünyadan müxtəlif ölkələrində müxtəlif dillərdə hazırlanır. Bu o deməkdir ki, bu cizgi filmlərinə öz orijinal dillərində baxmaq uşaqlar üçün elə gücləndirmə üsul ol a bilər!

Bundan əlavə, bəzi maarifləndirici cizgi filmləri uşaqlara birbaşa xarici dilleri öyrətmək məqsədi daşıyır. Məsələn, bütün dünyada məşhur olan Dora the Explorer cizgi filmində baş qəhrəman tez-tez dayanaraq taşlaşdırılara suallar verir və onlara ingilis dilini öyrənməyə kömək edir! Əslən Amerika istehsalı olan və Amerikalı uşaqlar ispan dilini öyrətmək məqsədi daşıyan bu istehsal uşaqların izləməli olduğu cizgi filmlərindən biridir.

Cizgi filmləri zərərli ola bilərmə?

İndiyə qədər biz maarifləndirici cizgi filmlərinin müxtəlif inkişaf sahələrində olan uşaqlara verə biləcəyi faydaları ümumiləşdirdik. Amma təbii ki, biz bilirik ki, bir çox valideynlər cizgi filmlərinin mümkün zərərlərinə dən narahatıllar və daha çox bilmək isteyirlər. Beləliklə, indi, vahid bir yanaşma təmin etmək üçün, uşaqlar üçün izləmək üçün cizgi filmləri seçərkən nəzərə alınmalıdır məmən çətinliklərdən danışaq.

Ekran qarşısında çox vaxt keçirmək

Uşaqların texnologiyadan istifadə etməsində ən mühüm amillərdən biri də ekran vaxtidır. Bəli, maarifləndirici cizgi filmləri çox əyləncəli ola bilər, lakin bu əylənce həm də uşağın ekrandan qalxmaq istəməməsinə səbəb ola bilər.

Zorakı məzmuna məruz qalmaq

Həddindən artıq vizual media istehlakı uşaqları istəmdən zorakı məzmuna məruz qoya bilər. Amma narahat olmayın, çünki maarifləndirici cizgi filmlərində adətən zorakılıq sehnələri olmur.

Stereotiplərə alışmaq

Dedik ki, maarifləndirici cizgi filmləri uşaqların sosial və emosional inkişafına dəstək ola bilər. Lakin cizgi filmləri sehv seçilərsə, uşaqlarda pis təsvir olunan personajları görərək real heyataqınlardır haqqında qərəzli fikirlər yaranı bilər. Başqa sözə, uşaqlar stereotiplərə aldana bilərlər.

Diqqət çatışmazlığı

Nəhayət, bəlkə də texnologiyanın uşaqlara ən çox məlum təsiri diqqət müddətini azaltmasıdır. Uşaqların izləməsi üçün cizgi filmləri seçərkən onların həddindən artıq sürtəli məzmun dəyişikliyinə məruz qalmamayaqına diqqət yetirmək lazımdır. Əks halda uşaqlar oxumaq və ev tapşırıqlarını yerinə yetirmək kimi diqqət tələb edən fəaliyyətlərde çətinlik çəkməyə başlaya bilərlər.

Uşaqlar hansı cizgi filmlərini izləməlidir?

Uşaqların baxa biləcəyi cizgi filmlərini necə seçmək olar?

İndi biz maarifləndirici cizgi filmlərinin faydalalarını və ümumiyyətə cizgi filmlərinə baxmağın bəzi mümkün zərərlərini bilirik. Beləliklə, gelin biliyimizi birləşdirək və uşaqlar üçün maarifləndirici cizgi filmləri haqqında faydalı məsləhətlər verək!

Maarifləndirici məzmun seçin

Cizgi filmləri əyləncəli cəhətləri ilə seçilə bilər, amma "maarifləndirici xarakterli cizgi filmləri" deyəndə "təriyevi" hissəni də unutmamalıq. Valideynlər ən əyləncəli cizgi filmlərini seçmək əvəzinə, eyni zamanda həm kifayət qədər əyləncəli, həm də maarifləndirici cizgi filmləri seçməlidirlər.

Hədəf yaş qrupunu nəzərdən keçirin

Maarifləndirici cizgi filmləri müxtəlif yaş qruplarına uyğun olaraq müxtəlif əsullarla hazırlanı bilər. Uşağın idrak və ünsiyyət bacarıqlarını nəzərə alaraq, onların yaş qrupu-

na uyğun və asanlıqla izleyə biləcəyi cizgi filmləri seçməyə çalışın.

Müsbət mesajlar axtarın

Maarifləndirici cizgi filmlərinin ən mühüm cəhətlərindən biri də uşaqlara müsbət mesajlar verə bilmələridir. Uşağınızın cizgi filmini təqdim etməzdən əvvəl onun üzərində bir az araşdırma aparmagınızı və orada nə deyildiyini və hansı müsbət mesajları çatdırmaq məqsədi daşıdığını öyrənməyinizi tövsiye edirik.

Həddindən artıq stimullaşdırıcı məzmun seçməyin

Nəhayət, maarifləndirici cizgi filmləri ki-

fayət qədər sakit olmalı və çoxlu vizual və ya eşitmə stimulları ehtiva etməməlidir ki, uşaqlarda diqqət çatışmazlığı yaranmasın. Uşaqların izləyə biləcəyi cizgi filmlərində sürətli hadisələr, daim dəyişən rənglər və yüksək səsler tövsiyə edilmir.

Maarifləndirici cizgi filmləri hansılardır?

Uşaqlar üçün maarifləndirici cizgi filmlərinə misal olaraq Disney cizgi filmləri, Explorer Dora, Pepee, Xoşbəxt Ayaqlar və Şehri Məktəb Avtobusu daxildir. Ümumiyyətə, maarifləndirici cizgi filmləri uşaqlara müsbət mesajlar vermek, onlara nəsə öyrətmək məqsədi daşıyan cizgi filmləridir.

Cizgi filmləri uşağın zehni inkişafına təsir edirmi?

Düzgün seçimlə, cizgi filmləri uşağın eqli və idrak inkişafına müsbət təsir göstərə bilər. Ancaq digər tərəfdən, lazımi nəzərətleri təmin etmək diqqət və sosial bacarıqlara mənfi təsir göstərməməsini təmin etmək lazımdır.

Uşaqlar gündə neçə cizgi filminə baxmalıdır?

Uşaqlar üçün tövsiyə olunan gündəlik ekran vaxtı 1-2 saatdan çox olmamalıdır. Bu müddət ərzində baxılan cizgi filmlərinin maarifləndirici cizgi filmləri olmasını təmin etmek vacibdir.

Cizgi filmləri uşaqlara necə təsir edir?

Maarifləndirici cizgi filmləri yaxşı nümunə olmaqla uşaqların fiziki, koqnitiv, emosional və kommunikativ sahələrdə inkişafına kömək edə bilər. Bununla belə, digər tərəfdən diqqetsizlik, həddindən artıq ekran vaxtı, stereotiplərə inanma və zorakılığa məruz qalma kimi məmən zərərlərdən çəkinmək lazımdır.

Ayşən Vəli